

Postanowienie z dnia 3 grudnia 1997 r.
III RN 87/97

Dodatkowy dzień wolny od pracy ustanowiony powszechnie w okresie obowiązywania art. 150 KP przepisami § 1 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 1988 r. w sprawie czasu pracy w zakładach pracy (jednolity tekst. Dz.U. z 1991 r. Nr 117, poz. 511 ze zm.) i § 1 zarządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie terminów udzielania dodatkowych dni wolnych od pracy w 1995 r. (M.P. Nr 68, poz. 603 ze zm.) był dniem uznanym ustawowo za wolny od pracy w rozumieniu art. 165 § 1 KPC w związku z art. 115 KC.

Przewodniczący SSN: Andrzej Wróbel, Sędziowie SN: Adam Józefowicz (sprawozdawca), Andrzej Wasilewski.

Sąd Najwyższy, z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Waldemara Grudzieckiego po rozpoznaniu w dniu 3 grudnia 1997 r. na posiedzeniu jawnym sprawy ze skargi Stoczni S. S.A. w S. na decyzję Prezesa Głównego Urzędu Ceł w W. z dnia 1 lipca 1995 r. [...] w przedmiocie odmowy zwrotu cła, na skutek rewizji nadzwyczajnej Prokuratora Generalnego [...] od postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego-Ośrodka Zamiejscowego w Szczecinie z dnia 13 marca 1997 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

u c h y l i ć zaskarżone postanowienie.

U z a s a d n i e n i e

Dyrektor Urzędu Celnego w S. decyzją z dnia 18 kwietnia 1995 r. [...] po rozpatrzeniu wniosku Stoczni S. S.A. o zwrot cła za towary wymienione we wniosku, sprowadzone na polski obszar celny w celu wykorzystania przy budowie statku, zarządził zwrot cła w kwocie 14.338.817.800 starych złotych (po denominacji 1.433.881 zł 78 gr), pobranego za importowane materiały i elementy kooperacyjne, wymienione w określonych pozycjach zestawienia dołączonego do wniosku. Dyrektor odmówił natomiast zwrotu cła za towary, wymienione w określonych pozycjach wniosku, z tego względu, że nie są one w rozumieniu art. 80 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. - Prawo celne (jednolity tekst: Dz. U. z 1994 r. Nr 71, poz. 312) surowcem, materiałem, półfabrykatem czy też elementem kooperacyjnym, użytym przy wyrobie towaru, wywiezionego w ramach obrotu towarowego z zagranicą.

Prezes Głównego Urzędu Ceł po rozpatrzeniu odwołania Stoczni S. S.A. od powyższej decyzji Dyrektora Urzędu Celnego w S. decyzją z dnia 1 lipca 1995 r. [...] utrzymał w mocy zaskarżoną decyzję, podzielając stanowisko organu I instancji.

Skargę na powyższą decyzję ostateczną Stoczni S. wniosła do Naczelnego Sądu Administracyjnego za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżoną decyzję w dniu 7 sierpnia 1995 r., składając ją w tym dniu w Urzędzie Pocztowym w S. (data

stempla pocztowego).

W odpowiedzi na skargę Prezes Głównego Urzędu Ceł wniósł o jej odrzucenie z tego względu, że wniesiona została po upływie 30-dniowego terminu tj. po 5 sierpnia 1995 r. Stocznia S. w piśmie procesowym podała, że dzień 5 sierpnia 1995 r. był dniem wolnym od pracy zgodnie z zarządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 20 grudnia 1994 r. (M.P. Nr 68, poz. 94) i w dniu tym kancelaria ogólna Stoczni nie pracowała. Na skutek tego skarga wniesiona została w dniu następnym po ustaniu przeszkody, a więc z zachowaniem terminu.

Naczelny Sąd Administracyjny-Ośrodek Zamiejscowy w Szczecinie postanowieniem z dnia 13 marca 1997 r. [...] odrzucił skargę. W uzasadnieniu postanowienia NSA stwierdził, że w myśl art. 199 § 1 i art. 200 § 1° KPA (mających zastosowanie w sprawie) i art. 68 ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz.U. Nr 74, poz. 368 ze zm.), skargę na decyzję ostateczną organu administracyjnego wnosi się do Sądu za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżoną decyzję w terminie 30 dni od dnia doręczenia skargi. Zgodnie z art. 165 § 1 i 2 KPC w związku z art. 115 KC. oddanie pisma procesowego w polskim urzędzie pocztowym jest równoznaczne z jego wniesieniem do sądu. Jeżeli ostatni dzień terminu do wniesienia pisma przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy, to termin ten upływa dnia następnego, przy czym wykaz dni ustawowo uznanych za wolne od pracy zawiera ustawa z dnia 18 stycznia 1951 r. o dniach wolnych od pracy (Dz. U. Nr 4, poz. 28 ze zm.). Wykaz ten nie obejmuje dnia 5 sierpnia 1995 r., który to dzień wyznaczony został jedynie dniem dodatkowo wolnym od pracy zarządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie terminów udzielania dodatkowych dni wolnych od pracy w 1995 r. (M.P. Nr 68, poz. 603), wydanym na podstawie § 1 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 1988 r. w sprawie czasu pracy w zakładach pracy (jednolity tekst: Dz. U. z 1991 r. Nr 117, poz. 511 ze zm.), wydanego na podstawie art. 150 KP.

Powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1987 r., III CZP 81/87, NSA przytoczył jej fragment, że "dodatkowe dni wolne od pracy wprowadzone na zasadach i trybie przewidzianym w przepisach wykonawczych, wydanych na podstawie art. 150 KP nie są w rozumieniu art. 165 § 1 KPC w związku z art. 115 KC ustawowo uznanymi za wolne od pracy". W związku z tym NSA uznał, że skarga została wniesiona z uchybieniem 30-dniowego terminu, wobec czego zgodnie z art. 204 § 1 KPA w związku z art. 68 ustawy o NSA podlega odrzuceniu.

Od powyższego postanowienia Prokurator Generalny wniósł rewizję nadzwyczajną, w której zarzucił temu orzeczeniu rażące naruszenie prawa, tj. art. 115 KC w związku z art. 165 § 1 KPC, polegające na przyjęciu, iż dzień 5 sierpnia 1995 r. ustanowiony dodatkowym dniem wolnym od pracy w 1995 r. na podstawie zarządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie terminów udzielania dodatkowych dni wolnych od pracy 1995 r. (M.P. Nr 68, poz. 603) nie jest dniem ustawowo wolnym od pracy w rozumieniu art. 115 KC w związku z art. 165 § 1 KPC, co skutkowało odrzuceniem skargi, jako wniesionej z uchybieniem terminu, o którym mowa w art. 199 § 1 KPA. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu-Ośrodkowi Zamiejscowemu w Szczecinie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

W niniejszej sprawie Stocznia S. wniosła skargę do NSA przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 11 maja 1995 r. o Naczelnym Sądzie Administracyjnym (Dz. U. Nr 74, poz. 368 ze zm.). W związku z tym z mocy art. 68 tej ustawy skarga podlega rozpatrzeniu według przepisów dotychczasowych, to jest z uwzględnieniem przepisów art. 199 § 1, 200 § 1 i 211 KPA. Ten ostatni przepis stanowił, że w sprawach nie uregulowanych w dziale o zaskarżaniu decyzji do sądu administracyjnego stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania cywilnego. Przepisy tego działu nie normowały obliczania końcowego dnia terminu do wniesienia skargi. W związku z tym w tej kwestii mają zastosowanie przepisy art. 165 § 1 KPC w związku z art. 115 Kodeksu cywilnego. Według art. 165 § 1 KPC terminy oblicza się według przepisów prawa cywilnego, a przepis art. 115 KC stanowi, że "jeżeli koniec terminu do wykonania czynności przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy, termin upływa dnia następnego". Obliczanie upływu terminu do dokonania czynności procesowej podobnie regulują inne procedury. Przepis art. 57 § 4 KPA stanowi, że "jeżeli koniec terminu przypada na dzień ustawowo wolny od pracy, za ostatni dzień terminu uważa się najbliższy następny dzień powszedni". Także art. 108 § 3 KPK w sposób zbliżony do innych procedur określał, że "jeżeli koniec terminu przypada na dzień uznany przez ustawę za dzień wolny od pracy, czynność można wykonać następnego dnia". Poza sporem jest, że w dacie wniesienia skargi do Sądu Administracyjnego przez Stocznnię S. obowiązywało wydane na podstawie obowiązującego wówczas art. 150 Kodeksu pracy rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 1988 r. w sprawie czasu pracy w zakładach pracy (jednolity tekst: Dz. U. z 1991 r. Nr 117, poz. 511 ze zm.), które w § 1 ust. 3 upoważniło Ministra Pracy i Polityki Socjalnej do określenia terminów dodatkowych dni wolnych od pracy. Zarządzeniem Ministra z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie terminów udzielania dodatkowych dni wolnych od pracy w 1995 r. (M.P. Nr 68, poz. 603) wyznaczony został w 1995 r. jako dodatkowy dzień wolny od pracy m.in. dzień 5 sierpnia. Na podstawie dawniej obowiązujących przepisów była wydana uchwała Sądu Najwyższego z dnia 17 grudnia 1987 r., III CZP 81/87 (OSNCP 1989 z. 5 poz. 73) oraz uchwała z dnia 29 grudnia 1987 r. VI KZP 35/87 (OSNKW 1988, z. 3-4, poz. 20), w których wyrażono stanowisko, że dodatkowe dni wolne od pracy, wprowadzone na zasadach i w trybie przewidzianym w przepisach wykonawczych, wydanych na podstawie art. 150 KP nie są w rozumieniu art. 165 § 1 KPC i art. 108 § 3 KPK w związku z art. 115 KC ustawowo uznanymi za wolne od pracy, ponieważ nie mają charakteru powszechnego obejmując tylko pracowników uspołecznionych zakładów pracy. Jednak późniejsze zmiany tej regulacji wprowadziły dla pracowników wszystkich zakładów pracy dodatkowe dni wolne od pracy, które odnoszą się także do 1995 r. Przepisy o dodatkowych dniach wolnych od pracy w tym czasie miały charakter powszechnie obowiązujący i spełniały wymaganie art. 115 KC do uznania tych dni za wolne od pracy, znajdujące oparcie w ustawie, skoro podstawą ich wprowadzenia był art. 150 KP. Pozwala to zatem uznać, że tzw. "wolne soboty" są dniami ustawowo wolnymi od pracy i tym samym odpowiadają wymaganiom art. 115 KC w związku z art. 165 § 1 KPC. Takie też stanowisko zostało wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 20 września 1996 r., I KZP 20/96 (OSNKW 1996 z. 11-12 poz. 80), która odnosi się także do regulacji zawartej w art. 115 KC. W myśl tej uchwały "dodatkowe dni wolne od

pracy, wyznaczone zarządzeniem Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 grudnia 1995 r. w sprawie określenia terminów dodatkowych dni wolnych od pracy w 1996 r. (M.P. Nr 69, poz. 702) są dniami uznanymi przez ustawę za dni wolne od pracy w rozumieniu art. 108 § 3 KPK". Z uwagi na to, że zarówno przepisy o postępowaniu cywilnym, karnym i administracyjnym w omawianej kwestii spełniają takie same cele i funkcje gwarancyjne w obowiązującym systemie prawnym, nie byłaby prawnie uzasadniona odmienna wykładnia i stosowanie w istocie takich samych przepisów art. 165 § 1 KPC w związku z art. 115 KC, art. 57 § 4 KPA i art. 108 § 3 KPK, w każdej z tych procedur z innymi skutkami procesowymi. Ratio legis wymienionych przepisów postępowania należy dopatrywać się w zagwarantowaniu stronom postępowania dokonania czynności procesowej w terminie określonym ustawą, z wyłączeniem możliwości faktycznego skrócenia tego terminu. Sąd Najwyższy w składzie orzekającym w niniejszej sprawie podziela poglądy i argumentację składu orzekającego w wymienionej sprawie I KZP 20/96. Przyjęcie odmiennego stanowiska byłoby nakładaniem na zakłady pracy obowiązku pracy w dzień, w którym pracownicy nie mają takiego obowiązku, a urzędy pocztowe (poza dyżurującymi w niektórych miastach) są zamknięte i złożenie pisma procesowego w polskim urzędzie pocztowym jest utrudnione lub niemożliwe. Powstałaby niezrozumiała sprzeczność między opartym na podstawie ustawowej udzieleniu ogółowi zatrudnionych dodatkowych dni wolnych od pracy przy jednoczesnym odmawianiu przez organy procesowe uznania tych dni za wolne w rozumieniu przepisów o zachowaniu terminów do dokonania czynności procesowych. Mając to na uwadze Sąd Najwyższy uznał, że jeżeli koniec terminu do dokonania czynności procesowej przypada na dzień uznany ustawowo za wolny od pracy, w tym powszechnie obowiązujący dodatkowy dzień wolny od pracy, wprowadzony w okresie obowiązywania art. 150 KP oraz wydanych na jego podstawie przepisów § 1 ust. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 1988 r. w sprawie czasu pracy w zakładach pracy (jednolity tekst: Dz. U. z 1991 r. Nr 117, poz. 511 ze zm.) i § 1 zarządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie terminów udzielania dodatkowych dni wolnych od pracy w 1995 r. (M.P. Nr 68, poz. 603), to za ostatni dzień terminu należy uważać najbliższy dzień powszedni.

W świetle powyższych wywodów okazuje się, że rewizja nadzwyczajna jest uzasadniona, gdyż zaskarżone orzeczenie rażąco narusza wskazane w zarzutach rewizji nadzwyczajnej przepisy prawa. Dlatego Sąd Najwyższy na zasadzie art. 236 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483) i art. 10 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189) w związku z art. 393¹⁵ KPC orzekł, jak w sentencji.

=====